

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BAMIDBAR • MAAMAR 4

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד...

“Y Havaiá habló a Moshé
en el desierto del Sinaí”

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/bamidbar/4/

1 וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד וגו' שאו את ראש כל עדת בניי [בני ישראל] למשפחותם וגו' תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן.

“Y D'os habló a Moshé en el desierto de Sinaí, en la Tienda de Reunión”, etc.; “Eleva la cabeza de toda la congregación de los hijos de Israel, según sus familias”, etc.; “los contarás por sus legiones, tú y Aharón”.

הנה למשפחותם פיי לבחיי עי' [שבעים] משפחות שיצאו מע' נפש יוצאי ירך יעקב וכדי להרים ולישא ראש ומוחין של נש"י [נשמות ישראל] המושרשים במקור חוצבם בחי' כנ"י [כנסת ישראל] להעלותם

Ahora bien, “según sus familias” significa: al nivel de las setenta familias que surgieron de las setenta almas “que salieron de los lomos de Yaakov”. Y, para elevar y alzar la cabeza y el intelecto (mojin) de las almas de Israel, arraigadas en la fuente de la que fueron talladas —el nivel de la Comunidad de Israel (Knesset Israel)—, elevarlas

לבחיי עי' [שבעים] נפש הנ"ל תפקדו אתה ואהרן שבחיי משה ואהרן הם המעלים ומנשאים בחי' כנ"י [כנסת ישראל] וכמ"ש נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן כי משה הוא שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא.

al nivel de las setenta almas mencionadas antes: “los contarás, tú y Aharón”. Pues los niveles de Moshé y Aharón son los que elevan y alzan el nivel de la Comunidad de Israel, como está escrito: “Condujiste a Tu pueblo como un rebaño, por mano de Moshé y Aharón”. Pues Moshé es el padrino del Rey (shushvina demalka), y Aharón, el padrino de la Reina (shushvina dematronisa).

2 וביאור הדבר הנה נודע שירידת נשמותיהם של ישראל להתלבש בגוף ונפש הבהמית בעוה"ז היא ירידה גדולה להן ממעלתן וממדרגתן שהיו מקודם

La explicación del asunto es la siguiente: es sabido que el descenso de las almas de Israel para revestirse de un cuerpo y de un alma animal en este mundo constituye para ellas un gran descenso respecto del rango y nivel en que se encontraban antes.

לכן שבעודן קשורות במקורן היו נהנין מזיו השכינה בגי"ע [בגן עדן] עליון ותחתון אך הירידה צורך עלייה היא.

Por eso, mientras aún estaban unidas a su fuente, disfrutaban del resplandor de la Shejiná (Presencia Divina) en el Gan Eden superior y en el inferior. Sin embargo, el descenso es en aras de un ascenso.

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דע מאין באת ולאן אתה הולך פי' שמקור הנשמה היא מאין בחי' גי'ע [גן עדן] העליון [ועי' בליקוטי הש"ס [הששה סדרים] מהארז"ל [מהאר"י זכרונם לברכה] עי' המאמר] והולכת לקבל שכרה לבחי' אן שהיא גי'ע [גן עדן] התחתון

Ahora bien, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "Sabe de dónde (me'ayin) vienes y adónde (le'an) vas". Es decir, la fuente del alma es ayin, el nivel del Gan Eden superior (véase también Likkutei HaShas del Arizal, de bendita memoria, sobre esta enseñanza), y ella va a recibir su recompensa en el nivel de an, que es el Gan Eden inferior.

כי אן הוא מלשון אנה שהוא נופל על דבר שיש בו מקום וגבול כמו אנה פניך מועדות (ביחזקאל סי' כ"א)

Pues an se relaciona con la palabra aná ("¿adónde?"), que se aplica a algo que tiene lugar y límites, como en "¿Adónde (aná) está dirigido tu rostro?" (Yejezkel, capítulo 21),

דהיינו בחי' גי'ע [גן עדן] התחתון שהוא בבחי' מקום וגבול כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בפ"ט דפסחים העולם אי' מששים בגן כוי וא"כ מהו היתרון והמעלה.

es decir, el nivel del Gan Eden inferior, que se encuentra en un estado de lugar y límites, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, en el capítulo noveno de Pesajim: "El mundo es una sexagésima parte del Jardín", etc. Si es así, ¿cuál es la ventaja y la superioridad [del descenso]?

אלא הענין שתכלית ירידת הנשמות לא היתה בשביל קיבול שכרן בעוה"ב [בעולם הבא] בלבד אלא הירידה היא צורך עליה גם בעודן בעוה"ז מלובשות בגוף הגשמי והוא ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]

Pero el asunto es que el propósito del descenso de las almas no era únicamente recibir su recompensa en el Mundo Venidero; más bien, el descenso es en aras de un ascenso incluso mientras todavía están en este mundo, revestidas de un cuerpo físico. Este es el sentido de lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "Mejor es una hora de teshuvá y buenas acciones en este mundo que toda la vida del Mundo Venidero".

כי כל חיי העוה"ב [העולם הבא] הוא שנהנין מזיו השכינה ואין זה אלא זיו כוי משא"כ תשובה ומע"ט [ומעשים טובים] נקי בזוהר לאשתאבא בגופא דמלכא

Pues toda la vida del Mundo Venidero consiste en disfrutar del resplandor de la Shejiná, y este no es sino un resplandor, etc.; en cambio, en el Zóhar, la teshuvá y las buenas acciones son llamadas "ser absorbido en el cuerpo del Rey" (le'ishtaava begufa demalka).

(וע' בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת ובשיר השירים ע"פ אני ישנה מענין פי' לאשתאבא בגופא דמלכא, והנה עם היות כי עיקר גילוי בחי' זו יהי' [יהיה] לעתיד וע"ז אמרו עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש.

(Véase, en la sección Yitró, el comentario sobre el versículo “Recuerda el día de Shabat”, y en Shir HaShirim, el comentario sobre “Yo duermo”, acerca del sentido de “ser absorbido en el cuerpo del Rey”. Ahora bien, aunque la revelación principal de este nivel tendrá lugar en el Futuro Venidero, y acerca de ello dijeron: “En el futuro, los justos tendrán el ‘Santo’ pronunciado ante ellos”,

מ"מ הארה מבחי' זו מאיר ג"כ בג"ע [בגן עדן] וכמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פי' ל"ט בשם הזוהר ונהנין מזיו השכינה כו' והוא זיו תורתן ועבודתן ממש כו',

Sin embargo, un destello de este nivel también ilumina en el Gan Eden, como está escrito en Sefer Shel Beinonim, capítulo 39, en nombre del Zohar: “Y se deleitan con el resplandor de la Shejiná”, etc.; y este es el resplandor de su propia Torá y servicio, etc.

ולפ"ז [ולפי זה] יש לומר שזיו תורתן ועבודתן המאיר בג"ע [בגן עדן] התחתון הוא הגבה מאוד נעלה מהבחי' שהשיגה הנשמה אפי' [אפילו] בג"ע [בגן עדן] העליון קודם ירידתה בעוה"ז והוא מובן ע"ד מ"ש בס' הגלגולים פי' עשרים הובא בתו"א [בתורה אור] פי' חיי שרה בד"ה עיין מ"ש בע"ח [בעץ חיים]

En consecuencia, puede decirse que el resplandor de su Torá y servicio que ilumina en el Gan Eden inferior es muchísimo más elevado y sublime que el nivel que el alma alcanzó incluso en el Gan Eden superior antes de descender a este mundo. Esto se comprende a partir de lo escrito en Sefer HaGilgulim, capítulo veinte, citado en Torah Ohr, Parshas Chayei Sarah, en el discurso que comienza “Vean lo escrito en Etz Chaim”,

וכן הוא בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ משפטים, שבחי' אצילות ממש מתלבש בכי"ע בפנימיותם, ואצילות של פנימי' [פנימיות / פנימית] העשי' [העשייה] הוא גדול לאין קץ יותר מהבחינה היותר גדולה של הבריאה שמבחי' עצמה.

y lo mismo se afirma en el Ramaz, al comienzo de Parshas Mishpatim: el nivel de Atzilut mismo está investido en Beriá, Yetzirá y Asiá, en su dimensión interior (pnimiut); y el Atzilut de la dimensión interior de Asiá es infinitamente superior al nivel más elevado de Beriá tal como existe por sí mismo.

והנה ג"ע [גן עדן] העליון הוא מבריאה וע"י תורה ומצות ממשיכים מ"ד [מ"ד דוכרין] דאצילות כמ"ש בד"ה עיין מ"ש בע"ח [בעץ חיים] הנ"לובפ' ב ראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים כו' שהמשכת האצילות בכ"ע נעשה ע"י תורה ומצות דוקא ע"ש.

Ahora bien, el Gan Eden superior pertenece a Beríá, y mediante la Torá y las mitzvot se atraen los mayin duchrin (aguas masculinas) de Atzilut, como se explica en el discurso que comienza "Vean lo escrito en Etz Chaim", mencionado antes, y en Parshas Bereishis, en la explicación del versículo "Pues así como los cielos nuevos", etc., donde se explica que la atracción de Atzilut hacia Beríá, Yetzirá y Asiá se produce específicamente mediante la Torá y las mitzvot; véase allí.

ונמצא הנשמה קודם שירדה בעולם הזה לקיים התורה ומצות כשהיתה בג"ע [בגן עדן] העליון שהוא בבריאה לא השיגה כלל בחי' אצילות שבבריאה, שהרי בחי' אצילות אינו נמשך רק ע"י תורה ומצות כנ"ל, ואף הנשמות היותר עליונות שבג"ע [שבגן עדן] העליון לא השיגו רק בחי' בריאה שבבריאה.

Resulta, entonces, que el alma, antes de descender a este mundo para cumplir la Torá y las mitzvot, cuando se encontraba en el Gan Eden superior, que está en Beríá, no alcanzó en absoluto el nivel de Atzilut que hay en Beríá, pues el nivel de Atzilut solo desciende mediante la Torá y las mitzvot, como se mencionó antes. Incluso las almas más elevadas del Gan Eden superior alcanzaron únicamente el nivel de Beríá que hay en Beríá.

וזהו ישראל עלו במחשבה מחשבה היא בחי' בריאה. ועלה במחשבה היינו הבחי' יותר עליונה שבמחשבה, והיינו בחי' מחשבה שבמחשבה שהיא בריאה שבבריאה משא"כ בחי' אצילות לא השיגו כלל, ואע"פ [ואף על פי] שבפ"י עלו במחשבה באמת יש פירושים

Este es [el sentido de] "Israel surgió en el pensamiento": el pensamiento es el nivel de Beríá, y "surgió en el pensamiento" significa el nivel más elevado dentro del pensamiento, es decir, el nivel de pensamiento que hay en el pensamiento, que es la Beríá que hay en Beríá; en cambio, no alcanzaron en absoluto el nivel de Atzilut. Y aunque, en cuanto al significado de "surgió en el pensamiento", existen en verdad interpretaciones

גבוהים יותר הרבה מבחי' ג"ע [גן עדן] שבבריאה כמ"ש ע"פ יונתי בחגוי הסלע ובשאר דוכתי מ"מ אחר שירדה הנשמה בג"ע [בגן עדן] קודם ירידתה בגוף היא בבחי' בריאה, אבל ע"י ירידתן בעוה"ז בקיום התומ"צ [התורה ומצות] נמשך להם זיו תורתן ועבודתן

mucho más elevados que el nivel del Gan Eden que está en Beriá, como se explica sobre el versículo "Paloma mía, en las hendiduras de la roca" y en otros lugares; sin embargo, una vez que el alma descendió al Gan Eden, antes de descender al cuerpo, se encuentra en el nivel de Beriá. Pero mediante su descenso a este mundo y el cumplimiento de la Torá y las mitzvot, se hace descender para ellas el resplandor de su Torá y servicio,

שהוא הארת מ"ד [מ"ד דוכריין] דאצילות ממש לכך גם כשנמשך לה גילוי זה אפי' [אפילו] רק בג"ע [בגן עדן] התחתון שהוא בעשייה ה"ז [הרי זה] כענין האצילות שנמשך ומתלבש בפנימית העשייה שהוא גבוה יותר אין קץ מהבחינה היותר גדולה שבג"ע [שבגן עדן] העליון מצד עצמו

que es un destello de los mayin duchrin de Atzilut mismo. Por eso, incluso cuando esta revelación desciende para ella únicamente en el Gan Eden inferior, que está en Asiá, es como Atzilut que desciende y se inviste en la dimensión interior de Asiá, nivel que es infinitamente superior al nivel más elevado del Gan Eden superior tal como existe por sí mismo,

שהוא כענין בחי' בריאה שבבריאה כנ"ל, ועמ"ש ע"פ מי מנה בענין אף עשיתיו אף מרבה בחי' רביעית והוא גילוי אור האצילות שאינו נמשך ומתגלה כ"א ע"י יריד' [ירידת] הנשמה בעוה"ז דוקא ע"ש.

que es como el nivel de Beriá dentro de Beriá, como se mencionó antes. Y véase lo explicado sobre el versículo "¿Quién ha contado?", acerca de "Yo incluso lo hice" (af asitiv): af ("incluso") incluye un cuarto nivel, que es la revelación de la luz de Atzilut, que se atrae y se revela únicamente mediante el descenso del alma a este mundo precisamente; véase allí.

וענין התלבשות אצילות ממש בעשיי' [בעשייה] יש לצייר מנבואת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהי' [שהיה] מאיר בו אפי' [אפילו] בחי' אצילות העליון ממש עם היותו מלוכש בגוף שמעשי' [שמעשיה] הגשמי' [הגשמיות], ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שוש אשיש כו'

La idea de que el Atzilut mismo se invista en Asiá puede concebirse a partir de la profecía de Moshé, nuestro maestro, sea su memoria bendita: en él brillaba incluso el nivel del Atzilut superior mismo, aunque estuviera investido en un cuerpo de Asiá física. Y véase lo explicado acerca de esto en la explicación del versículo "Me alegraré mucho", etc.,

וכמ"ש בשע"ק [בשערי קדושה] להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] ח"ג [חלק ג'] ש"ו [שער ו'] שנבואת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] הי' [היה] מאצילות ממש דרך מעבר הבריא. ועיין מ"ש עוד מענין התגלות זיו השכינה שבג"ע [שבגן עדן] התחתון ע"י מעשה המצות בפ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא כו' ע"ש).

y como está escrito en Sha'arei Kedushah, de Rabí Jaim Vital, parte 3, puerta 6, que la profecía de Moshé, nuestro maestro, sea su memoria bendita, provenía del Atzilut mismo, pasando a través de Beriá. Y véase también lo explicado acerca de la revelación del resplandor de la Shejiná en el Gan Eden inferior mediante la realización de las mitzvot, en Parshas Shelaj, sobre el versículo "Y ahora, te ruego, que se engrandezca [el poder]", etc.; véase allí.)

אך איך ובמה תתגדל מעלת התשובה ומע"ט [ומעשים טובים] כ"כ [כל כך]. הנה הוא ע"י ב' בחי' במדבר סיני ובאוהל מועד בחי' מדבר הוא מ"ש ומדברך נאווה מלשון דיבור כי

Pero ¿cómo y mediante qué se engrandecen tanto la virtud de la teshuvá y las buenas acciones? Mediante dos niveles: "en el desierto del Sinaí" y "en la Tienda de Reunión". El nivel de midbar ("desierto") corresponde a lo que está escrito: "y tu habla (midbarej) es hermosa", de la palabra dibur ("habla"). Pues

הנה דבר הי' זו גילוי שכינה כו' וכשמתלבשת בבי"ע נק' מדבר בתוס' [בתוספת] אות מ פתוחה לפי שאז יש פתח ומבוא לחיצונים הם הקליפות וס"א [וסטרא אחרא] לינק ולקבל חיות ממנה בהתלבשותה בע"ש [בערב שבת] כו'

"la palabra de Havaíá": esta es la revelación de la Shejiná, etc.; y cuando se inviste en Beriá, Yetzirá y Asiá se la llama midbar, con el añadido de la letra mem, una mem abierta, porque entonces hay una abertura y una entrada para las fuerzas externas, es decir, las kelipot (cáscaras) y la sitra ajra (el otro lado), para que se nutran y reciban fuerza vital de ella al investirse en Asiá, etc.

[ועי' [ועיין] בזח"א [בזהר חלק א] ד"ו ע"ב משא"כ ם סתומה עלמא דחירות חירות ממה"מ [מלך מלכי המלכים] כו' וע' בזהר ר"פ שלח בענין לסרבה המשרה ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם]

(Y véase el Zohar, parte I, página 6b: "en cambio, la mem cerrada es el mundo de la libertad", libertad del Ángel de la Muerte, etc. Y véase en el Zohar, al comienzo de Parshas Shelaj, acerca de "lemarbeh hamisrah" [escrito con una mem cerrada], y en el Mikdash Melej allí.)

שבזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים נק' מדבר מלשון ידבר עמים כו' שכולם היו מוכנעים תחת הקדושה.

Pues cuando existía el Templo Sagrado se la llamaba midbar en el sentido de "Él somete (yadber) a los pueblos", etc., porque todos estaban sometidos a la santidad,

והנשיי [והנשמות ישראל] היו ממשלותיו (ועד"ז אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] פרק ג' דר"ה [דראש השנה] ד' כ"ג ע"פ אתן במדבר ארז כו' ואין מדבר אלא ירושלים).

y las almas de Israel eran "Su dominio". (En este sentido, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron en el capítulo tercero de Rosh HaShanah, página 23, acerca del versículo "Pondré en el desierto el cedro", etc.: "midbar no es sino Jerusalén".)

אבל בזמן הגלות הנה אמרו רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] גלו כו' שכינה עמהם ונקרא מדבר כארץ מדבר וציה כב"י [כביכול] והנה כשם שהוא בכללות העולם כך הוא בפרטיות בנפש האדם שבזמן הגלות

Pero en el tiempo del exilio, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "Fueron exiliados, etc., [y] la Shejiná estaba con ellos"; y se lo llama midbar, como "una tierra desolada y árida", por así decirlo. Y así como esto sucede en el mundo en general, también sucede en particular en el alma del hombre: en el tiempo del exilio

הנה גם ניצוץ אלקי שבנפש האדם הוא בגלות ומאסר הגוף הגשמי במחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש בהבלי העולם וירידת ניצוץ אלקי בגלות הזה הוא צורך עליה

también la chispa divina del alma de una persona está en el exilio y en la prisión del cuerpo físico, entre "los pensamientos del hombre y sus planes, y los impulsos de las acciones del hombre", en las vanidades del mundo. Y el descenso de la chispa divina a este exilio es en aras de un ascenso,

דהיינו כדי לברר ולהפריד הרע שבנה"ב [שבנפש הבהמית] מלבושי נוגה כו' (כי הנשמה א"צ [אין צריך] / אינו צריך] תיקון לעצמה כו')

es decir, para refinar y separar el mal que hay en el alma animal, cuyas vestimentas son de Nogah, etc. (pues el alma misma no necesita rectificación, etc.),

כמ"ש במקום אחר וצ"ל עליה זו ג"כ בבחי' מדבר דהיינו ע"י דיבור התפלה ברשפי אש וצמאון כו' como se explica en otro lugar. Y este ascenso también debe darse en el nivel de midbar, es decir, mediante las palabras de la plegaria, con llamaradas de fuego y sed, etc.,

וצעקת הלב כמ"ש צעק לבם כו' כי כל זמן שאינו מעורר את האהבה בתפלה כרשפי אש עד שתחפץ להתפשט מלבושיה שבנוגה

y el clamor del corazón, como está escrito: "Su corazón clamó", etc. Pues mientras uno no despierte el amor en la plegaria como llamaradas de fuego, hasta que [el alma] desee despojarse de sus vestimentas de Nogah,

הנה האדם בטבעו מעורב טו"ר [טוב ורע] ואף שאינו עושה רע בפו"מ [בפועל ממש] הוא מחמת שהרע ישן אצלו

la persona, por naturaleza, es una mezcla de bien y mal; y aunque no cometa ningún mal en la práctica, esto se debe a que el mal está dormido en ella.

אך אעפ"כ [אף על פי כן] בטבעו הוא בכחו כתולדתו עד שיפרידנו ברשפי אש (וכמ"ש במקום אחר ע"פ מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו) האהבה והיינו שיהיה בבחי' צמאון כארץ מדבר וציה כו'

Sin embargo, aun así, por naturaleza permanece en ella con toda su fuerza, tal como al nacer, hasta que lo separe con las llamaradas de fuego del amor (como se explica en otro lugar acerca del versículo: "El crisol es para la plata, y el horno para el oro, y el hombre según su alabanza"); es decir, que esté en el nivel de la sed, como "una tierra desolada y árida", etc.,

שהיא ארץ מלחה לא זרועה ולא יצמח בה כל עשב לפי שאין בה חיות של כח הצומח, וכך ישים האדם אל לבו שאפי' [שאפילו] כל העולמות עליונים מריש כל דרגין כו'

que es una tierra salina, sin sembrar, en la que no crece hierba alguna, porque carece de la fuerza vital de la capacidad de crecer. Así, la persona debe tomar en consideración que incluso todos los mundos superiores, "desde la cabeza de todos los niveles", etc.,

הם בחי' מדבר ושממון ובחי' דומם ממש שאין בהם חיות כלל לגבי הקב"ה כי אתה עשית את השמים ושמי השמים כו'

están en el nivel de un desierto y una desolación, y en el nivel de la materia verdaderamente inanimada, que no tiene ninguna fuerza vital en absoluto en relación con el Santo, bendito sea. Pues "Tú hiciste los cielos y los cielos de los cielos", etc.,

ואתה מחיה את כולם שהוא הוא ית' חיות כל העולמות ואין עוד מלבדו ואפס זולתו והיו כלא היו.

"y Tú das vida a todos ellos": es decir, que Él mismo, bendito sea, es la fuerza vital de todos los mundos, y no hay nada más fuera de Él, y no existe nada aparte de Él, y ellos son como si no existieran.

3 ולזאת תכלה אליו נפש כל חי לדבקה בו ית' חיי החיים ב"ה וכמ"ש לאהבה את ה' אלהיך כי הוא חיך פ"י שאין חיך

Por eso, el alma de todo ser viviente anhelará dirigirse a Él para apegarse a Él, bendito sea, la Vida de toda vida, bendito sea; como está escrito: "Amarás a Havaiá, tu D'os... porque Él es tu vida", es decir, que tu vida no es sino Él.

אלא הוא וכדכתיב ראו עתה כי אני הוא ואין אלקים עמדי אלא שמקרא זה על לעתיד נאמר שאז יאמרו ראו עתה

sino Él. Y como está escrito: “Vean ahora que Yo, Yo soy Él, y no hay dios junto a Mí”. Pero este versículo fue dicho acerca del Tiempo Venidero, cuando dirán: “Vean ahora

כי כו' בבחי' ראוי [ראיה] חושיית ממש כדכתי' [כדכתיב] ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' וכתוב כי עין בעין יראו וגו',

que...”, con una percepción de visión sensorial real, como está escrito: “Y se revelará la gloria de Havaia, y toda carne verá...”, etc.; y está escrito: “Porque ojo a ojo verán...”, etc.

משא"כ עכשיו בזמן הגלות הוא בחי' הצמאון לבוא לבחי' ומדריגה זו שיהי' [שיהיה] בחי' ראוי [ראיה] חושיי' [חושיית] כמ"ש צמאה נפשי לאלקים לאל חי מתי אבוא ואראה וגו'

En cambio, ahora, en el tiempo del exilio, estamos en el nivel de la sed de alcanzar este nivel y grado en que habrá una visión sensorial, como está escrito: “Mi alma tiene sed de D'os, del D'os viviente; ¿cuándo vendré y veré...?”, etc.

והנה כתיב רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף ויצעקו אל ה' בצר להם כו' שמבחי' הצמאון עד שנפשו עליו תתעטף נולד בחי' הצעקה בלב על ההיפך

Y está escrito: “También tuvieron hambre y sed; su alma desfalleció dentro de ellos, y clamaron a Havaia en su angustia...”, etc. Del nivel de la sed, hasta que su alma desfallece dentro de él, nace el nivel del clamor del corazón por el estado opuesto [a aquel],

כי צר לו מאד הגלות ומאסר הגוף הגשמי והיינו כי בשומו ללבו שאין חיות אמיתי לכל הנבראים ואפי' [ואפילו] לעולמות עליונים

pues el exilio y la prisión del cuerpo físico le resultan muy angustiosos. Esto significa que, cuando toma a pecho que no hay fuerza vital verdadera para ningún ser creado, ni siquiera para los mundos superiores,

אלא אתה הוא המחי' [המחיה] כו' ואי לזאת ישם אשם נפשו איך שהוא רחוק מה' בתכלית הריחוק וחייו אינן חיים אלא חיי ההבל.

sino que solo Tú eres quien da vida...; entonces, por eso, atribuirá culpa a su alma por estar tan infinitamente lejos de D'os, y su vida no es vida, sino una vida de vanidad.

4 וזהו במדבר סיני שירדה שנאה על הרע שמחמת בחי' המדבר וצמאון גורם לעורר שנאה על הרע להיות צעקת הלב וכי' כנ"ל.

Este es [el sentido de] “en el desierto del Sinaí”: [el Sinaí,] sobre el cual descendió el odio hacia el mal; pues el nivel del desierto y la sed provocan el despertar del odio hacia el mal, de modo que se produzca el clamor del corazón, etc., como se mencionó antes.

ובזה יובן מה שתקנו התפלה בזמן חורבן בהמ"ק [בית המקדש] דוקא כי בזמן שהיה בהמ"ק [בית המקדש] קיים לא היתה שליטה וממשלה להרע שמקליפות וסט"א [וסטרא אחרא] לידבק באדם כ"כ [כל כך].

Con esto se comprenderá por qué instituyeron la plegaria específicamente en el tiempo de la destrucción del Santo Templo: pues, cuando el Santo Templo estaba en pie, el mal de las kelipot (cáscaras) y de la sitra ajra (el otro lado) no tenía tanto dominio ni poder para adherirse a la persona.

5 ויתפרדו כל פועלי און כו' אבל בזמן חורבן בהמ"ק [בית המקדש] עת אשר שלט כו' תגבורת היצה"ר [היצר הרע] ונה"ב [ונפש הבהמית] צריך להפריד ע"י התפלה דוקא ברשפי אש וצמאון וצעקת הלב כו'

“Todos los que obran iniquidad serán dispersados”, etc. Pero en el tiempo de la destrucción del Santo Templo, “cuando el hombre domina”, etc., la fuerza avasalladora de la inclinación al mal y del alma animal debe ser apartada específicamente mediante la oración, con llamaradas de fuego, sed y el clamor del corazón, etc.,

כנ"ל ותיקנו להתפלל בכל יום כי בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו וצריך להוסיף אומץ כו' ועל בחי' תפלה זו נאמר ומדברך נאווה דהיינו כשעולה בבחי' מדבר וצמאון כו'

como se mencionó antes. Y establecieron la oración diaria, pues cada día la inclinación de la persona se fortalece contra ella, y es preciso aumentar la fortaleza, etc. Sobre este nivel de oración se dice: “y tu habla es hermosa”; es decir, cuando asciende al nivel del desierto y de la sed, etc.

(וזהו הא דאיתא בזח"ג [בזהר חלק ג] פ' אחרי דע"ב א' ע"פ הוציאוהו ותשרף בשלהובי טיהרא בגלותא, דהיינו שמחמת הוציאוהו בגלותא שהוא בחי' מדבר ארץ ציה ועיף בלי מים תגדל בחי' הצמאון והאהבה בחילא יתיר דבחי' תשובה

(Esto es lo que se encuentra en el Zohar, parte III, Parshat Ajarei, página 72a, sobre el versículo “Sáquenla, y que sea quemada”: “con las llamaradas del calor del mediodía, en el exilio”. Es decir, puesto que “la sacaron” al exilio, que es el nivel del desierto, “una tierra reseca y exhausta, sin agua”, crecen el nivel de la sed y el amor, “con mayor fuerza”, que es el nivel de la teshuvá (retorno).

וזהו ותשרף היינו רשפי אש האהבה וכענין בחי' השרפים המבואר ע"פ ונקדשתי בתוך ועמ"ש ע"פ ואני אראה.

Y esto es "que sea quemada": las llamaradas de fuego del amor, como el nivel de los serafines explicado a propósito del versículo "Seré santificado en medio", y véase lo explicado a propósito del versículo "Y veré".

וזהו ומדברך נאווה וכענין שחורה אני ועי"ז דייקא ונאווה כמ"ש במקום אחר וגם ומדברך נאווה היינו הדיבור של התפלה והתורה עי"ן בזח"א [בזהר חלק א] ויחי דרמ"ו ע"ב ובדף יו"ד סע"א [סוף עמוד א] בההוא מדבר דלחישו דשפון איהי עולה כו'.

Y esto es "y tu habla es hermosa", como "Soy negra, [pero hermosa]": precisamente por medio de esto, "y hermosa", como se explica en otro lugar. Además, "y tu habla es hermosa" se refiere al habla de la oración y de la Torá; véase el Zohar, parte I, Vayejí, página 246b, y página 10, al final del lado a: "por medio de aquel midbar, el susurro de los labios, ella asciende", etc.)

והנה עד"ז נתקנו כל פסוד"ז [פסוקי דזמרה] כדי לעורר ולהגדיל בחי' הצמאון בקרב איש ולב עמוק בשומו ללבו איך אפי' [אפילו] השמים ושמי השמים והמים אשר מעל השמים יהללו את שם כו'

Ahora bien, siguiendo esta misma línea, se estableció todo Pesukei deZimra (los Versículos de Alabanza), para despertar e incrementar el nivel de la sed "en el hombre, y profundo es el corazón", al tomar conciencia de que incluso los cielos, los cielos de los cielos y las aguas que están por encima de los cielos "alaben el Nombre", etc.,

בחי' שמו בלב' [בלבד] וגם בחי' שמו הוא נשגב בבחי' לבדו דלית מחשבה תפיסא ביה כלל רק הודו וזיוו של שמו על ארץ ושמים כו'

solo el nivel de Su Nombre; y también el nivel de Su Nombre es "exaltado", en el nivel de "solo", pues ningún pensamiento puede aprehenderlo en absoluto, sino únicamente el esplendor y el resplandor de Su Nombre están "sobre la tierra y los cielos", etc.,

כמ"ש במ"א, וכן עד"ז היא ברכת יוצר אור כו' איך שהמלאכים אומרים קדוש כו' שהוא קדוש ומובדל כו'

como se explica en otro lugar. Y, de igual modo, siguiendo esta misma línea, está la bendición "Quien forma la luz", etc.: cómo los ángeles dicen "Santo", etc., porque Él es santo y está separado, etc.,

ואין ערוך אליו ית' יותר ממה שאין ערוך בחי' דומם לגבי בחי' אדם בעל שכל חי ומדבר כו'

y no hay comparación con Él, bendito sea, en una medida aún mayor que la falta de comparación entre el nivel de lo inanimado y el nivel del hombre, que tiene intelecto, está vivo y habla, etc.

כמ"ש במ"א (ועמ"ש בפ' ויחי ע"פ אוסרי לגפן ובפ' בשלח ע"פ אשירה בפ"י אדון הנפלאות ועושה פלא
ובפ' משפטים סד"ה עיין בסש"ב [בספר של בינונים] פ' מ"ו. ומזה יובן דאפי" [דאפילו] בחי' מדבר העליון)

como se explica en otro lugar. (Y véase lo explicado en Parshat Vayejí, sobre el versículo "Ata su pollino a la vid"; en Parshat Beshalaj, sobre el versículo "Cantaré", en la explicación de "Amo de las maravillas" y "Hace maravillas"; y en Parshat Mishpatim, al final del discurso que comienza "Véase en Sefer Shel Beinonim, capítulo 46". De esto se entenderá que incluso el nivel del desierto celestial)

(דלקמן) בחי' ולא ישב אדם שם שעליו נאמר במדבר הגדול והנורא, עכ"ז [עם כל זה] לגבי א"ס ב"ה כמדבר
וכשממה ממש יחשב וכמ"ש ג"כ ע"פ שחורה אני מענין כתר

(mencionado más adelante), el nivel de "donde ningún hombre habitó", del que se dice "en el desierto grande y temible", es, no obstante, considerado realmente como un desierto y una desolación en relación con el Infinito (Ein Sof), bendito sea; como también se explica sobre el versículo "Soy negra", acerca de Kéter (la Corona)

עליון אע"ג [אף על גב] דאיהו אור צח אור מצוחצח אוכמא הוא לגבי עילת העילות כו' ע"ש וכ"ז [וכל זה]
הוא ענין הגדלת הצמאון ממטה למעלה והוא בחי' מדבר סיני כו'

Supremo: "aunque es una luz pura, una luz resplandeciente, es negra en relación con la Causa de las causas", etc.; véase allí. Todo esto es el aumento de la sed desde abajo hacia arriba, y es el nivel del "desierto del Sinaí", etc.,

עד ברכת אהבת עולם אהבתנו שברכת אהבת עולם היא המשכה מלמעלה למטה לרוות הצמאון כו'
(ועמ"ש ע"פ וארשתוך לי לעולם כו') ונקי בחי' אהל מועד:

hasta la bendición "Con amor eterno nos has amado"; pues la bendición de Ahavat Olam es una emanación desde arriba hacia abajo, para saciar la sed, etc. (y véase lo explicado sobre el versículo "Te desposaré conmigo para siempre", etc.), y se la llama el nivel de la "Tienda de Reunión".

6 ב וביאור הענין כי הנה מלת מועד מלשון ונועדתי לך שמה, והנה ונועדתי אותיות ונועדתי

2. La explicación del asunto: La palabra mo'ed ("encuentro") deriva de la expresión "Y Me encontraré (venoadti) contigo allí"; y venoadti tiene las mismas letras que venodati ("y seré conocido").

(ועמ"ש לעיל בד"ה שאו את ראש כו' לגולגלותם ועמ"ש ר"פ וארא סד"ה וארא מענין נודעתי) שהוא לשון התקשרות והתחברות מלשון והאדם ידע כו',

(Y véase lo explicado arriba, en el discurso que comienza «Alcen la cabeza... según sus cráneos», y lo explicado al comienzo de la parashá Vaerá, al final del discurso que comienza «Me aparecí», acerca del significado de nodati); expresa unión y vínculo, como en “Y el hombre conoció”, etc.

דהיינו המשכת יחוד א"ס ב"ה למטה שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם יחודו ית' האמיתי איך הוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בשוה ואפי' [ואפילו] מלא כל הארץ הלזו הוא כבודו ית' כו'

Es decir, la atracción hacia abajo de la unidad del Infinito (Ein Sof), bendito sea, para que Su verdadera unidad, bendito sea, repose y se revele en el alma de la persona: cómo Él llena todos los mundos (memalé kol almin) por igual, y cómo incluso “toda esta tierra” “está llena de Su gloria”, bendito sea, etc.

כי הוא חיי החיים ב"ה ואין עוד מלבדו כו', ולזאת תהי' [תהיה] שמחת הנפש גדולה לאלקים להתענג על ה' בבחי' אהבה בתענוגים מפני קרבת ה' ודבקותה באלקים חיים תחת אשר היתה צמאה מתי אבוא ואראה כו'

pues Él es la Vida de toda vida, bendito sea, y no hay nada aparte de Él, etc. Por eso, la alegría del alma en D'os será grande, para deleitarse en D'os con el nivel de “amor en deleites”, a causa de la cercanía de D'os y de su apego al D'os viviente, en lugar de haber tenido sed y preguntarse: “¿Cuándo vendré y veré?”, etc.

והרווה את נפשה בגילוי יחוד זה והשביע נפש שוקקה כו' וכדכתיב עבדו את ה' בשמחה וכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל.

Y Él ha saciado su alma con la revelación de esta unidad y “ha satisfecho al alma sedienta”, etc. Como está escrito: “Sirvan a D'os con alegría”; y también está escrito: “Porque no serviste a D'os, tu D'os, con alegría y con buen corazón, a pesar de tener abundancia de todo”.

7 ומרוב כל פי' יותר מכל התענוגים אפי' [אפילו] רוחניים בחי' גי"ע [גן עדן] העליון כו'. ועמ"ש ע"פ להקריב לי במועדו.

“De la abundancia de todo” significa: más que todos los deleites, incluso los espirituales, como el nivel del Gan Eden superior, etc. Y véase lo explicado sobre el versículo “Para ofrecerme en su tiempo señalado (bemo'ado)”.

אך איך הוא דרך יחוד א"ס ב"ה למטה בנפש האדם מאחר דלית מחשבה תפיסא ביה כו',

Pero ¿cuál es el modo en que la unidad del Infinito (Ein Sof), bendito sea, puede llegar abajo, al alma de una persona, puesto que “ningún pensamiento puede aprehenderlo”, etc.?

אך הנה הוא באמת ע"י בחי' אוהל וזהו אוהל מועד והענין כמ"ש ובצל ידי כסיתך כו'

Pero, en verdad, esto se logra mediante el nivel de una tienda, y esta es la “Tienda de Reunión”. El asunto es como está escrito: “Y a la sombra de Mi mano te cubrí”, etc.

(ועמ"ש מענין זה ע"פ ביום השמיני עצרת דרוש השני) בחי' צל ולא אורה נגלית והיינו ע"י בחי' רמ"ח

פיקודין שהן רמ"ח איברים דמלכא ונק' איברים עד"מ

(Y véase lo explicado sobre este tema acerca del versículo “En el octavo día, una asamblea”, segundo discurso): el nivel de una sombra, y no de una luz revelada. Esto se logra mediante el nivel de los 248 mandamientos (pikudin), que son “los 248 miembros del Rey”; se los llama miembros a modo de analogía,

כמו איברי הגוף שהם בשר גידים ועצמות ובאין מליחה סרוחה ואעפ"כ [ואף על פי כן] שורה ומתלבש בהם חיות הנפש, כך הם עד"מ הרמ"ח מצות שאף שהם מלובשים בענינים גשמיים סדר זרעים ומועד כו'

como los miembros del cuerpo, que son carne, tendones y huesos, y que sin salarlos se pudrirían; sin embargo, la fuerza vital del alma reposa y se reviste en ellos. Así también, a modo de analogía, ocurre con los 248 mitzvot: aunque están revestidos de asuntos físicos, como el Orden de Zeraim (Semillas) y Moed (Festividades), etc.,

ואעפ"כ [אף על פי כן] שורה ומלובש בהם אור א"ס ב"ה ממש לפי שהן הן חכמתו ורצונו ית' והוא ית' ורצונו וחכמתו הכל א' כו'

sin embargo, la Luz Infinita (Or Ein Sof) misma, bendita sea, reposa y está revestida en ellos, pues son precisamente Su sabiduría y Su voluntad, benditas sean; y Él, bendito sea, Su voluntad y Su sabiduría son todos uno, etc.

והנה כמו למשל א' האוהב את חברו שמפני אהבתו הוא מחבקו בגופו או בידו הנה זה ודאי שלא מפני אהבת הגוף עצמו או היד עצמה ממש הוא מחבקו

Ahora bien, a modo de ejemplo: alguien que ama a su amigo y, por su amor, lo abraza por el cuerpo o por la mano, ciertamente no lo abraza por amor al cuerpo mismo o a la mano misma,

אלא מפני שאוהב פנימיותו וחיותו הוא מחבקו בגופו או בידו מפני שא"א לו לתפוס בפנימיותו וחיותו בלבד.

sino que, porque ama su dimensión interior (pnimiut) y su fuerza vital, lo abraza por el cuerpo o por la mano, ya que le es imposible asir únicamente su dimensión interior y su fuerza vital.

כך עד"מ הנה כתיב וימינו תחבקני שהיא התורה הנקי' ימינו של הקב"ה וכן כשהאדם דבוק בתורה הרי זה קרבת ה' ממש ויחוד אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בנפשו ממש.

Así también, a modo de analogía, está escrito: "Su mano derecha me abraza", refiriéndose a la Torá, llamada la mano derecha del Santo, bendito sea. Por eso, cuando una persona se apega a la Torá, esto constituye una cercanía real a D'os y la unión real de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, con su alma.

והנה יחוד זה הוא יחוד נפלא ועצום שאין כמוהו בגשמיות, ולכן נקי' לאשתאבא בגופא דמלכא ממש ועמ"ש בד"ה מה טובו אוהליך יעקב:

Y esta unión es una unión maravillosa y poderosa, sin igual en las cosas físicas; por eso se la llama estar verdaderamente "absorbido en el cuerpo del Rey". Véase también lo explicado en el discurso que comienza: "¡Cuán buenas son tus tiendas, Yaakov!".

8 ג והנה ב' בחי' אלו שהם מדבר סיני ואוהל מועד הם נעשים ונמשכים ע"י בחי' משה ואהרן כי משה שושבינא דמלכא פי'

3. Ahora bien, estos dos niveles, el desierto del Sinaí y la Tienda de Reunión, son producidos y atraídos por medio de los niveles de Moshé y Aharón. Pues Moshé es el asistente nupcial del Rey; es decir,

כמו עד"מ שושבינו של החתן שמוליך את החתן למקום הכלה, כך מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] הוא הממשיך בחי' יחוד אור א"ס ב"ה למטה שיהא שורה ומתגלה בנפש האדם שיהי' [שיהיה] בבחי' אוהל מועד כו'

así como, a modo de analogía, el asistente nupcial del novio conduce al novio al lugar de la novia, del mismo modo Moshé, nuestro maestro —que su memoria sea para bendición—, es quien atrae el nivel de la unidad de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, para que repose y se revele en el alma de la persona, de modo que esta alcance el nivel de la Tienda de Reunión, etc.

ואתפשטותא דמשה בכל דרא שהוא משבעה רועים כו' הוא בחי' משה דעת ה' דהיינו לידע את ה' שהוא חיי החיים ואין עוד מלבדו כו'

Y “la extensión de Moshé en cada generación”, pues él es uno de los siete pastores, etc., es el nivel de Moshé, el conocimiento de D'os; es decir, conocer a D'os, que Él es la Vida de toda vida y que no hay nada fuera de Él, etc.,

וכמ"ש דע את אלקי אביך ועבדהו ובחי' דעת אינה הידיעה לבדה אלא דעת מלשון הרגשה שהיא ההרגשה בלב שיכיר וירגיש כאלו רואה לעיני בשר בראי' [בראיה] חושיי' [חושיית] ממש וכמ"ש ראו עתה

como está escrito: “Conoce al D'os de tu padre y sírvelo”. Y el nivel de Daat no consiste únicamente en saber; más bien, daat expresa sentimiento, es decir, el sentimiento en el corazón, para que uno reconozca y sienta como si viera con sus ojos de carne, con una percepción sensorial real, como está escrito: “Vean ahora

כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי והגם שמקרא זה נאמר על לעתיד שאז יאמרו ראו עתה

que Yo, Yo soy Él, y no hay dios junto a Mí”. Y aunque este versículo fue dicho acerca del Tiempo Venidero, cuando dirán: “Vean ahora

כי אני כו' כנ"ל (ועיין בגמרא פ"ו דפסחים דס"ח סע"א [סוף עמוד א] סנהדרין דצ"א ע"ב זח"א [זוהר חלק א] פ' לך לך דפ"ז [דפרק ז'] ע"ב ח"ב [חלק ב'] משפטים ק"ח ב')

que Yo”, etc., como se mencionó arriba (y véase en la Guemará, capítulo 6 de Pesachim, página 68, final del lado a; Sanhedrin, página 91b; el Zohar, Parte I, Parshas Lej Lejá, página 87b; Parte II, Mishpatim, página 108b),

מ"מ כח זה יש בכל נפש ונשמה מישראל ביניקתה מנשמת מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] לקשר מחשבתו בה' בקשר אמיץ וחזק כמו שהיא מקושרת בדבר גשמי שרואה בעיני בשר כו'

sin embargo, esta capacidad existe en toda alma y neshamá de Israel, pues recibe sustento del alma de Moshé, nuestro maestro —que su memoria sea para bendición—: la capacidad de vincular el pensamiento a D'os con un lazo firme y poderoso, como está vinculado a un objeto físico que uno ve con sus ojos de carne, etc.;

אלא שצריכה ליגיעה רבה כו' כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ב (ועמ"ש ע"פ ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר).

solo que esto requiere un gran esfuerzo, etc., como está escrito en Sefer Shel Beinonim, capítulo 42 (y véase lo explicado sobre el versículo: "Llamó a Moshé, y Havaiá le habló desde la Tienda de Reunión, diciendo").

ואהרן שושבינא דמטרוניתא, פ"י מטרוניתא היא בחי' כנ"י [כנסת ישראל] מקור נשמות ישראל ולהעלות נשמות ישראל ולקשרם בה' ולדבקה בו ית' חיי החיים ב"ה הוא ע"י אהרן שהוא ג"כ משבעה רועים כו'

Y Aharón es el acompañante nupcial de la Reina (Matronisa). Es decir, Matronisa es el nivel de la Comunidad de Israel (Knéset Israel), la fuente de las almas de Israel; y elevar las almas de Israel, vincularlas con D'os y hacer que se adhieran a Él, bendito sea, la Vida de toda vida, bendito sea, se logra por medio de Aharón, quien también es uno de los siete pastores, etc.

הממשיך לכללות נשמות ישראל להיות התפעלות הנפש בחי' מדבר וצמאון ורשפי אש כו' כי עבודת אהרן הוא בהעלותך את הנרות.

quien hace descender a las almas de Israel, en su expresión general y colectiva, el despertar del alma, el nivel de desierto, de sed y de llamaradas de fuego, etc.; pues el servicio de Aharón consiste en "Cuando eleves las lámparas".

פ"י הנרות הם הנשמות כי נר ה' נשמת אדם וע"י אהרן היתה הדלקתם והתלהבותם כרשפי שלהבת כו' כמ"ש במ"א.

Es decir, las lámparas son las almas, pues "La lámpara de Havaiá es el alma del hombre"; y por medio de Aharón fueron encendidas y se inflamaron como llamaradas, etc., como se explica en otro lugar.

אך עוד אחת היא כי הנה א"א לבוא לבחי' ומדרגות אלו שהם בחי' מדבר סיני ואוהל מועד כו' שהוא ענין צאת הנפש מנרתיקה מלבושי נוגה כו'

Pero hay algo más: es imposible llegar a estos niveles y grados, que son los niveles del desierto del Sinaí y de la Tienda de Reunión, etc., es decir, que el alma salga de su envoltura, las vestimentas de Noga, etc.,

ושמחת הנפש בה' עושה כו' עד שיפריד מנפשו קודם חלאת טומאת הרע גמור שמשלש קליפות הטמאות לגמרי דהיינו להיות סור מרע גמור בפ"מ [בפועל ממש] והוא ענין יציאת מצרים.

y la alegría del alma en D'os, su Hacedor, etc., hasta que primero separe de su alma la inmundicia de la impureza del mal absoluto, que proviene de las tres kelipot totalmente impuras; es decir, que se aparte por completo del "mal" en la práctica concreta. Y este es el sentido de la salida de Egipto.

9 וזהו באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים כו' כי בחי' חודש ובחי' שנה הכל אי' וצ"ל בבחי' שנית מיציאת מצרים

Y esto es [lo que significa] "el primer día del segundo mes, en el segundo año después de su salida de la tierra de Egipto", etc.: pues el nivel del mes y el nivel del año son una misma cosa, y debe ser en el nivel de "segundo" con respecto a la salida de Egipto,

דהיינו אחר שיהיה סור מרע גמור בתכלית ואזי יכול לבוא לידי בחי' ומדרגת מדבר סיני ואוהל מועד כו'

es decir, después de haberse apartado del mal de manera completa y absoluta; entonces se puede alcanzar el nivel y el grado del desierto de Sinaí y de la Tienda de Reunión, etc.,

ע"י בחי' משה ואהרן כו' כנ"ל (ובמדרש במדבר רבה) (פ' ג' דף רי"ד ע"ד) איתא שלא יצאו ישראל ממצרים אלא בזכות אהל מועד.

por medio de los niveles de Moshé y Aharón, etc., como se mencionó antes. (Y en el Midrash Bamidbar Rabá) (sección 3, página 214, columna d) se afirma que Israel salió de Egipto únicamente por el mérito de la Tienda de Reunión.

היינו כי אלמלא עוזרו לא יכול לו וכמ"ש מזה ע"פ אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים בפ' שלח ועזר זה הוא בזכות בחי'

Es decir: "si no fuera porque Él lo ayuda, no podría vencer", como se explica acerca de esto a propósito del versículo "Yo soy Havaiá, su D'os, que los saqué de la tierra de Egipto", en Parshat Shelaj; y esta ayuda se debe al mérito del nivel de

אהל מועד הנ"ל, ועיין בזח"ג [בוהר חלק ג] פ' במדבר קי"ז ב' באחד לחדש השני בשנה השנית כולא חד והאי אקרי חדש זיו רמז לההוא ירחא ושתא דנהיר לסיהרא,

la Tienda de Reunión mencionada antes. Véase también el Zohar, parte III, Parshat Bamidbar, página 117b: “El primer día del segundo mes, en el segundo año: todo es una misma cosa; y a esto se lo llama ‘el mes de Ziv (resplandor)’, una alusión a aquel mes y año que iluminan la luna”.

והיינו שהבחי' ראשונה דיצ"מ [דיציאת מצרים] בחדש הראשון זהו בחי' סור מרע והוא בחי' ומדרגת אתכפיא סט"א [סטרא אחרא]

Esto significa que el primer nivel de la salida de Egipto, en el primer mes, es apartarse del mal; es el nivel y el grado de someter a la sitra ajra (itkafia),

וזהו יסוד היסודות ואח"כ החדש השני נק' חדש זיו דנהיר לבחי' ראשונה היינו לבוא לבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא שזהו ענין מדבר סיני כו' רשפי אש וצמאון כו'

y esto es el fundamento de los fundamentos. Después, el segundo mes se llama “el mes de Ziv”, que ilumina el primer nivel; es decir, permite alcanzar el nivel de transformar la oscuridad en luz (it'hapja jashoja le-nehora), que es el concepto del desierto de Sinaí, etc., llamaradas de fuego y sed, etc.

והן הן ג"כ ב' בחי' חצר החיצונה וחצר הפנימית עמ"ש ע"פ ויושט המלך לאסתר, ועיין מענין זה עוד בזח"ג [בוהר חלק ג] בהעלותך קנ"ב ע"ב ומש"ש [ומה שכתוב שם] דאי תימא כו'

Y estos son también los dos niveles del patio exterior y el patio interior. Véase lo explicado a propósito del versículo “Y el rey extendió [el cetro] hacia Ester”. Véase también más sobre este tema en el Zohar, parte III, Behaalotejá, página 152b, y lo que allí se dice: “Y si dijeras...”, etc.,

לאו הכי כו' ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא כו' יובן למשכיל ממ"ש ע"פ קחו מאתכם תרומה.

“No es así”, etc., “y quien toma primero el fundamento”, etc., se comprenderá para quien reflexione a partir de lo explicado sobre el versículo “Tomen de entre ustedes una ofrenda”,

כפ' ויקהל. בענין בחי' אתכפיא שיש בה בחי' שהוא למעלה מבחי' אתהפכא, ועמ"ש בשיר השירים ע"פ קול דודי כו' בענין מקפץ על הגבעות:

en la parashá de Vayakhel, acerca del nivel de itkafia, que contiene un nivel superior al de it'hapja. Y véase lo explicado en Shir HaShirim sobre el versículo “La voz de mi amado”, etc., acerca de “saltando sobre las colinas”.

10 ד ועם כל הנ"ל יובן מ"ש שאו את ראש כו', כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין קורין אבות

4. Con todo lo expuesto, se entenderá lo escrito: "Alcen la cabeza", etc. Pues nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "No llamamos 'padres' [a nadie]"

אלא שלשה שהם אברהם יצחק ויעקב ומדתו של אברהם היא האהבה ושל יצחק היא היראה פחד יצחק ומדתו של יעקב היא הרחמנות שכלולה משתיהן כו'.

"sino a tres", que son Avraham, Yitzjak y Yaakov. El atributo de Avraham es el amor; el de Yitzjak, el temor, "el temor de Yitzjak"; y el atributo de Yaakov es la compasión, que se compone de ambos, etc.

11 והנה מדת הרחמנות היא נמשכה מבחי' הדעת כמו שאנו רואים בחוש שטבע התינוק להיות אכזרי לפי שאין בו דעת,

Ahora bien, el atributo de la compasión se deriva del nivel de Daat (conocimiento), como vemos claramente que es propio de un niño pequeño ser cruel, porque carece de Daat;

וכן הוא ענין מ"ש כרחם אב על בנים ולא כרחם אם כו' מפני שנשים דעתן קלה משא"כ האיש מפני שדעתו רחבה יותר הוא מרחם ביותר וכשם

y este es también el sentido de lo que está escrito: "Como un padre se compadece de sus hijos", y no "como una madre se compadece", etc., porque la Daat de las mujeres es ligera, mientras que el hombre, puesto que su Daat es más amplia, siente mayor compasión. Y así como

שהוא לענין המרחם כך הוא לענין מי שצריך לרחם עליו וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו לפי שאין הרחמנות נופל אלא על מי שיש בו דעת.

esto se aplica a quien siente compasión, también se aplica a quien necesita que se compadezcan de él; como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "A quien carece de Daat está prohibido compadecerlo", pues la compasión solo se aplica a quien tiene Daat.

12 והנה מדת הרחמנות של יעקב לעורר רחמים רבים אפי' [אפילו] על עולמות עליונים מחמת דעת ה' כו'

Ahora bien, el atributo de compasión de Yaakov consiste en despertar gran compasión incluso por los mundos superiores, debido al conocimiento de D'os, etc.,

כי הוא חיי החיים ואין עוד מלבדו כו' והרי הרחמנות שוה על עולמות עליונים מריש כל דרגין pues Él es la Vida de toda vida y no hay nada fuera de Él, etc. Por lo tanto, la compasión es la misma por los mundos superiores, "desde la cima de todos los niveles",

כמו על התחתונים ממש מאחר שכולם בחי' מדבר ושממון כו' וכולא קמי' [קמיה] כלא חשיב שהוא מחיה את כולם בשה ומעלה ומטה שוין אצלו כו'.

que por los más bajos, pues todos están en el nivel de un desierto y una desolación, etc., y “todo ante Él es considerado como nada”, ya que Él les da vida a todos por igual, y lo alto y lo bajo son iguales ante Él, etc.

אך בהשתלשלות והמשכת המדרגות נמשך מבחי' יעקב בחי' י"ב שבטים שבט לשון המשכה כמו כוכבא דשביט והוא

Pero en la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut) y en el descenso de los niveles, se extiende desde el nivel de Yaakov el nivel de las doce tribus (shevatim): shevet es una expresión de extensión, como en kochva deshavit (un cometa, una estrella con una estela); y es

כמו למשל ענפי האילן שנמשכו מן האילן שממדת רחמנותו של בחי' יעקב נמשך מדת רחמנות אחרת של בחי' י"ב שבטים.

como, por ejemplo, las ramas de un árbol, que se extienden desde el árbol: de igual modo, del atributo de compasión del nivel de Yaakov se extiende otro atributo de compasión, el del nivel de las doce tribus.

13 והענין כי בחי' ומדרגות השבטים הוא מ"ש עומד על שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה שהשנים עשר בקר הם בחי' מרכבה לבחי' הים ושם עלו שבטים

El asunto es que el nivel y rango de las tribus es lo que está escrito: “Se apoyaba sobre doce bueyes... y el mar estaba sobre ellos, por encima”: los doce bueyes son una carroza (merkavá) para el nivel del mar. Y “allí subieron las tribus”,

וכדכתיב ובשם אלקינו נדגול פי' שהדגלים הם בחי' מרכבה לבחי' שם ה' שהוא בחי' ים והוא בחי' מקור וראשית הגילוי בחי' עלמא דאתגליא להחיות ולהוות עלמין דאתגליין.

como está escrito: “Y en el Nombre de nuestro D'os enarbolarémos nuestros estandartes”; es decir, los estandartes son una carroza para el nivel del Nombre de D'os, que es el nivel del mar; y este es el nivel de la fuente y el comienzo de la revelación, el nivel del mundo revelado (alma deitgalya), para dar vida a los mundos revelados (almin deitgalian) y hacerlos existir.

14 והנה בחי' עלמין דאתגליין המקבלים חיותם מבחי' עלמא דאתגלייא הם הנקי' מים תחתונים ונקי' מי בוכים

Ahora bien, el nivel de los mundos revelados, que reciben su fuerza vital (jayut) del nivel del mundo revelado, son lo que se llama "las aguas inferiores", y se llaman "aguas que lloran",

כדאיתא בזהר שהמים התחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא והיינו מפני הדעת וההשגה כי יש מים עליונים מהם בבחי' עלמין סתימין דלא אתגליין

como se encuentra en el Zóhar, que las aguas inferiores lloran: "Queremos estar ante el Rey". Esto se debe al conocimiento y la comprensión, pues hay aguas superiores a ellas, en el nivel de los mundos ocultos (almin setimin), que no están revelados,

אך הם נקראים מים התחתונים ויבדל אלקים בין מים למים דעלמין סתימין מקבלים חיותם מכחות והמשכות נעלמות כו'

pero se las llama las aguas inferiores ("Y Elokim separó entre las aguas y las aguas"), pues los mundos ocultos reciben su fuerza vital de poderes y flujos ocultos, etc.,

כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"א [פרק י"א] ולכן בוכים על ירידתם מטה מטה וכל חפצם וישעם להיות קדם מלכא דוקא.

como se explica en Sefer Shel Beinonim, Parte II, capítulo 11. Por eso lloran por su descenso cada vez más abajo, y todo su deseo y su salvación consisten en estar específicamente "ante el Rey".

וכך היא בחי' ומדת הרחמנות של י"ב שבטים בכל אדם לעורר ר"ר [רחמים רבים] על ניצוץ אלקות שירד ממקום כבודו ממקום גבוה למקום נמוך מאיגרא רמה כו'

Y así es el nivel y atributo de compasión de las doce tribus en cada persona: despertar una gran compasión por la chispa de Divinidad que descendió de su lugar de gloria, de un lugar elevado a un lugar bajo, "desde un techo alto", etc.

(ועמ"ש בפ' ויצא ע"פ וישכם לבן וע"פ כנשר יעיר וע"פ ויאכילך את המן כו') והנה בהשתלשלות המדרגות מדרגה אחר מדרגה יצאו מי"ב שבטים ע' [שבעים] נפש יוצאי ירך יעקב

(Y véase lo explicado en Parshat Vayetze sobre el versículo "Y Laván se levantó temprano", sobre el versículo "Como el águila despierta" y sobre el versículo "Y te alimentó con el maná", etc.). Ahora bien, en la cadena descendente de niveles, nivel tras nivel, de las doce tribus surgieron las setenta almas "que salieron de los muslos de Yaakov",

שהם ג"כ בחי' ומדרגת הרחמנות מדתו של יעקב והוא ג"כ בכל אדם לעורר ר"ר [רחמים רבים] על נפשו ולא בשביל הירידה לבדה שירדה ממקום כבודה אלא אף גם זאת שנתלבשה בלבוש הגוף החומרי.

que también son un nivel y un grado de compasión, el atributo de Yaakov. Y esto también se encuentra en cada persona: despertar una gran compasión por su alma, no solo por el descenso, por haber bajado de su lugar de gloria, sino también porque se ha revestido con la vestimenta del cuerpo material.

15 והנה כל בחי' ומדרגת המשכת והתעוררות הרחמים על נפשו ולהעלותה ולקשרה בה' הן הם המשכות עליונות הבאות מלמעלה וכמ"ש ונתן לך רחמים ורחמך כו'.

Ahora bien, todos los niveles y grados de la extensión y el despertar de la compasión por la propia alma, así como de elevarla y vincularla a D'os, son flujos superiores que vienen de arriba, como está escrito: "Él te concederá compasión y tendrá compasión de ti", etc.

וכן אנו אומרים בברכת אהבת עולם אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו כינה כו'

Y así decimos en la bendición Ahavat Olam: "Padre nuestro, Padre compasivo, que tiene compasión, ten compasión, por favor, de nosotros e infunde entendimiento en nuestro corazón", etc.

ואין זה מצד הנפש עצמה לפי השגתה שהרי זה מצד ביטול ההשגה והשגת הנבראים כו'

Y esto no proviene del lado de la propia alma, según su propia aprehensión, pues deriva de la nulidad de la aprehensión y de la aprehensión de los seres creados, etc.;

והוא מבחי' דעת ה' מבחי' מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] כו' (וכמ"ש בפ' פנחס ע"פ את הכבש אחד תעשה כו')

sino que procede del nivel del conocimiento de D'os, del nivel de Moshé, nuestro maestro, paz sea sobre él, etc. (como se explica en Parashat Pinjás, sobre el versículo: "Ofrecerás un cordero", etc.).

והנה ג' בחי' ומדרגות של ג' מיני רחמנות הנ"ל הם כסדרן מלמעלה למטה אך כדי להעלות נפש האדם שהוא למטה מטה מהם צריך להעלות כסדרן מלמטה למעלה

Ahora bien, los tres niveles y grados de las tres clases de compasión mencionadas anteriormente siguen su orden de arriba hacia abajo; pero, para elevar el alma del hombre, que está muy, muy por debajo de ellos, es preciso elevarla siguiendo su orden de abajo hacia arriba:

דהיינו תחלה למשפחותם בחי' עי' [שבעים] נפש ואח"כ לבית אבותם בחי' בני יעקב ואח"כ למדרגת יעקב כו'

es decir, primero “por sus familias”, el nivel de las setenta almas; después, “por la casa de sus padres”, el nivel de los hijos de Yaakov; y luego, hasta el nivel de Yaakov, etc.

(ואפשר לומר שכנגד זה מזכירים ומעוררים בשלשה מקומות בתפלה התעוררות רחמים היינו האחד בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] כמו שאומרים והוא רחום כו' זכור רחמיך כו' וכן בברוך שאמר ברוך מרחם כו' וכן באשרי חנון ורחום הוי'.

(Y puede decirse que, en correspondencia con esto, mencionamos y despertamos la compasión en tres lugares de las plegarias: el primero, en Pesukei deZimrá, como decimos: “Y Él, siendo compasivo”, etc., “Recuerda Tus compasiones”, etc.; y también en Baruj Sheamar: “Bendito sea Quien tiene compasión”, etc.; y asimismo en Ashrei: “Clemente y compasivo es Havaíá”.

הב' בברכת יוצר אור ברחמיך הרבים רחם עלינו. הג' באהבת עולם אבינו אב הרחמן כו' שכ"ז [שכל זה] התעוררות גי' בחי' רחמים הנ"ל כסדרן מלמטה למעלה לפני ק"ש [קריאת שמע] שיוכל לבוא לומר ק"ש [קריאת שמע] בחי' אחד ואהבת כו')

El segundo, en la bendición Yotzer Or: “En Tu gran compasión, ten compasión de nosotros”. El tercero, en Ahavat Olam: “Padre nuestro, Padre compasivo”, etc. Todo esto constituye el despertar de los tres niveles de compasión mencionados anteriormente, en su orden de abajo hacia arriba, antes del Shemá, para que uno pueda llegar a decir el Shemá, el nivel de “Uno” y “Amarás”, etc.)

והנה זהו ענין ספירת העומר להמשיך בשבעה שבועות בחי' הרחמנות מבחי' עי' [שבעים] נפש כו' עד יום חג השבועות שאז הוא זמן מתן תורה שעל כל דבור פרח נשמתן כו'

Ahora bien, este es el sentido de la cuenta del Ómer: atraer, durante siete semanas, el nivel de la compasión desde el nivel de las setenta almas, etc., hasta el día de la festividad de Shavuot, que es el tiempo de la Entrega de la Torá, cuando “con cada enunciado sus almas volaron”, etc.,

שהוא גילוי בחי' אהבה רבה שלמעלה מעלה מבחי' הדעת כו' והיא היא בחי' עבודת מתנה כו'

que es la revelación del nivel del gran amor (ahavá rabá), muy por encima del nivel de Daat (conocimiento), etc.; y este es el nivel de “un servicio como regalo”, etc.,

ובח"י אש שלמעלה כו' וזהו לגלגלותם שהוא ענין גלגולת שהיא החופפת על הראש ומוחין שאינה יכולה להתלבש בהם:

y el nivel del fuego de lo Alto, etc. Y este es el sentido de “según sus cráneos” (legulgelotam): se refiere al cráneo (gulgolet), que se cierne sobre la cabeza y el intelecto (mojin), y que no puede invertirse en ellos.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/bamidbar/4/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak